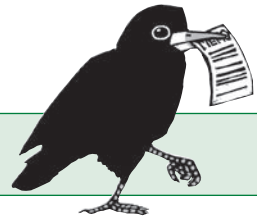

Korte Mededelingen

The Bird Songs of Europe, North Africa and the Middle East

Al eerder hebben we in *het Vogeljaar* aandacht besteed aan de fraaie en uitgebreide set cd's met geluidsopnamen van meer dan 819 vogelsoorten 'Die Vogelstimmen Europas, Nordafrikas und Vorderasiens'. In eerste instantie werd deze uitgave samengesteld door Andreas Schulze en Karl-Heinz Dingler

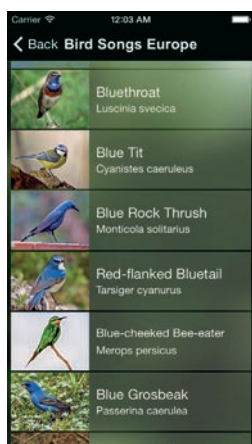
uitgebracht als set van 17 cd's, die later werd gevolgd door een mp3-versie op één cd. Nu is deze uitgave ook beschikbaar in de vorm van een app. Deze bevat alle 2.817 geluidsfragmenten van de cd-set.

De mp3-versie was al een verbetering, want daarmee was het mogelijk de geluidsfragmenten op een draagbare audiospeler of op een mobiele telefoon mee te nemen in het

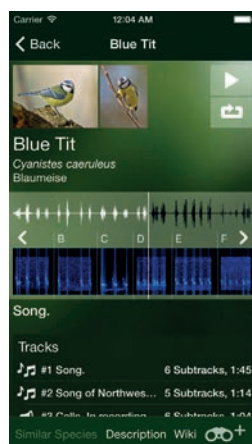
veld, zodat geluiden uit de omgeving daarmee direct ter plaatse kunnen worden vergeleken. De app is weer een enorme vooruitgang, want nu kan men niet alleen gemakkelijk de geluidsfragmenten opzoeken en beluisteren; er zijn nu ook meer faciliteiten beschikbaar. Het beeldmateriaal is een welkome aanvulling! In de eerste plaats de afbeeldingen van de vogels zelf. Ook is het prettig dat bij het afspelen van de geluidsfragmenten het bijbehorende sonogram bekeken kan worden, omdat je dan ook kunt zien hoe het verloop is en je ook al wat kunt anticiperen op pieken en variaties in volume en toon. Dat maakt het ook gemakkelijker om op specifieke punten te pauzeren. Een geluidsfragment kan naar believen al dan niet automatisch herhaald worden, maar helaas kan men niet een deel van het fragment afzonderlijk afspelen. Dat wil zeggen: men kan niet zelf een zone aangeven die afzonderlijk moet kunnen worden afgespeeld. Gelukkig zijn de meeste fragmenten opgedeeld

in één of meer sub-fragmenten. Het begin daarvan wordt met een letter aangegeven in het sonogram en het is mogelijk om het hele fragment herhaald af te spelen of alleen een sub-fragment. Ook kan een (sub-)fragment slechts gedeeltelijk afgespeeld worden. Als tijdens het afspelen het sonogram wordt aangetikt dan begint het afspelen direct opnieuw vanaf het startpunt.

Per soort zijn er afzonderlijke geluidsfragmenten voor de zang en voor de roepgeluiden. De verschillende roepjes van een vogel kunnen afzonderlijk afgespeeld worden. Behalve de gegevens over de geluiden is er per soort ook een beschrijving, met onder andere tips voor herkenning, taxonomische gegevens en gegevens over de broedtijd, habitat en de status op de Rode Lijst van de IUCN. Deze informatie is beschikbaar in het Engels of Duits. Voor het opzoeken van soorten in deze app bent u trouwens niet alleen op deze twee talen aangewezen, want het zoekstelsel

Lijst van soorten in een groep.

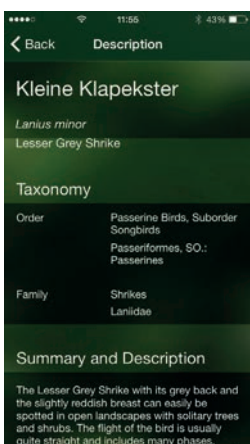
Pagina voor de Pimpelmee met geluidsfragmenten en koppelingen naar afbeeldingen en aanvullende informatie over de soort.

Startscherm en een deel van de hoofdindepagina.

en de index van de app kunnen worden ingesteld op een groot aantal andere talen, ook in het Nederlands.

Er zijn natuurlijk ook andere apps met informatie voorhanden, maar het voordeel

Pagina met informatie over de Kleine Klapenkster. Er zijn ook links naar meer informatie op Wikipedia.

Voorbeeld van een afbeelding van een vogel: de Papegaaiduiker.

van deze app is toch wel dat daarin een indrukwekkende schat aan geluidsfragmenten bijeengebracht is. De app wordt van tijd tot tijd verbeterd en aangevuld.

De app is ontwikkeld voor iPhone en iPad en is te koop via de iTunes Store. Zie: <https://itunes.apple.com/nl/app/bird-songs-europe-north-africa/id889786452?mt=8>. Prijs: €79,99.

EOU-conferentie 2015 in Spanje

De tiende conferentie van de Europese Ornithologische Unie (EOU) wordt dit jaar gehouden van 24-28 augustus in Badajoz, Spanje. Gastheer voor deze conferentie is dit keer de Universiteit van Extremadura te Badajoz, de grootste stad in de Vogelrijke Autonome Regio Extremadura. De stad ligt niet ver van de grens tussen Spanje en Portugal. De komende conferentie in Badajoz is een vervolg van succesvolle voorgaande bijeenkomsten georganiseerd door de EOU in Italië, Polen, Nederland, Duitsland, België, Oostenrijk, Zwitserland, Letland en Engeland. De EOU-conferentie is in de loop der tijd uitgegroeid tot één van de belangrijkste bijeenkomsten ter wereld op ornithologisch gebied.

Het biedt een goede gelegenheid aan ieder die zich bezighoudt met onderzoek aan vogels, om kennis te nemen van nieuwe ontwikkelingen op het

terrein van dit zich voortdurend ontwikkelend en uitbreidend vakgebied en om kennis uit te wisselen met ornithologen uit heel Europa. Het programma zal een groot scala van ornithologische onderwerpen omvatten, inclusief plenaire lezingen, symposia, rondetafelbijeenkomsten en poster sessies. Voor de plenaire lezingen zijn een aantal prominente onderzoekers uitgenodigd:

- *Prof. dr. José Luis Tellería (Madrid)*: Verlaten Europese landvogels de traditionele overwinteringsgebieden in het Middellandse Zeegebied?;

- *Paola Laiolo PhD (Oviedo)*: Patronen en processen in vogelgemeenschappen in alpine omgevingen (en andere plaatsen waar het moeilijk te leven is);

- *Francesco Bonadonna PhD (Montpellier)*: Reukzin bij stormvogels: het juiste model voor het bestuderen van reukzin bij vogels;

- *Judy Shamoun-Baranes PhD (Amsterdam)*: Waarom zijn er zoveel individuele strategieën bij het omgaan met dynamische omstandighe-

den (over vlieggedrag)?

- *András Liker PhD, DSc (Veszprém)*: Sterfte, sex ratio bij adulten en de rol van de sexen bij de reproductie bij vogels;

- *Prof. dr. Theunis Piersma (Groningen)*: Flexibiliteit van trekroutes: graden van vrijheid binnen en tussen generaties van seizoen-gebonden migranten.

Meer informatie over de conferentie en over de faciliteiten is te vinden op: <http://www.eou2015science.org>.

RAK

Ganzen in Overijssel voorlopig gevrijwaard van afschot

In Overijssel mogen voorlopig geen Grauwe Ganzen, Kolganzen en Brandganzen worden geschoten. De rechtbank in Zwolle besloot op 15 januari 2015 in een spoedprocedure dat de ontheffing die de provincie hiervoor had afgegeven, opgeschort moest worden. De procedure was gestart op verzoek van Vogelbescherming Nederland. Op korte termijn zijn door de uitspraak de overwinterende ganzen in Overijssel gevrijwaard van grootschalig afschot.

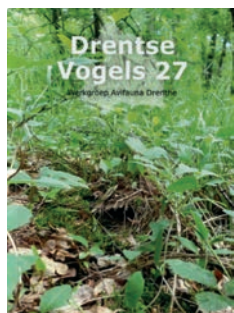
De provincie Overijssel had eerder de Faunabeheereenheid ontheffing verleend om de komende vijf jaar, jaarrond, vrijwel onbeperkt Grauwe Ganzen, Kolganzen en Brandganzen te doden door afschot. De uitspraak van de rechtbank houdt in dat er geen gebruikgemaakt mag worden van de ontheffing tot 1 maart 2015.

Vogelbescherming diende het verzoek in bij de rechtbank om op die manier per direct het doden van ganzen in de winter te kunnen stoppen. In de winter wordt ons land bevolkt door ganzen uit Noord-Europa en Rusland om hier de koude maanden door te brengen. De provincie Overijssel is de enige provincie in ons land die toestaat om – onder het mom van schadebestrijding – grootschalig afschot op trekganzen toe te passen, terwijl ganzen in die wintermaanden nauwelijks voor schade zorgen. Daarmee is het massaal doden van ganzen het doel op zich geworden, terwijl Nederland juist een internationale verantwoordelijkheid heeft voor deze ganzen.

Vogelbescherming is van mening dat de provincie de verantwoordelijkheid voor deze vogels naast zich neerlegt en de relevante wet- en regelgeving aan zijn laars lapt en diende daarom een bezwaarschrift in. Bron: Persbericht Vogelbescherming Nederland.

Drentse Vogels 27

De Stichting Werkgroep Avifauna Drenthe publiceert jaarlijks 'Drentse Vogels'. In 2014 verscheen de 27ste aflevering. Op grond van de titel zou men in eerste instantie kunnen denken dat deze boekjes jaaroverzichten zijn met de uitkomsten van tellingen en inventarisaties van het afgelopen jaar – in dit geval 2013 – maar de inhoud van het boekje beslaat een veel breder scala.

In Drentse Vogels worden vogels in de provincie onder de loep genomen op basis van tellingen maar ook door de ecologie te beschrijven. Vogelsoorten verschijnen en verdwijnen en populaties nemen toe of af of zij verplaatsen zich naar nieuwe

plekken. Dat roept vragen op, zoals: 'Wat drijft die vogels?' Op zulke vragen probeert men in deze reeks publicaties antwoorden te geven. Ook laten de auteurs vaak zien hoe je met eenvoudige middelen en door het stellen van simpele vragen basale kennis kan verzamelen. Daarmee kan mogelijk het inzicht in wat die vogels drijft vergroot worden. Drentse Vogels 27 bevat, evenals de voorgaande afleveringen, een breed scala aan onderwerpen.

Arend van Dijk schrijft in deze aflevering onder andere over de broedvogels in Boschoord van 1967-2013, over een tweede paar broedende Wilde Zwanen in de provincie en over de invloed van perioden van koude-inval op trekkende Kieviten.

Rob Bijlsma komt in dit nummer nog even terug op zijn interessante artikel over voedselkeuze en foerageergedrag van Ooievaars (in nummer 26) met een aanvulling. Ook zijn er in dit nieuwe nummer bijdragen van zijn hand over foerageergedrag en de fenologie van Fluiters en er is een bijdrage over dwergeieren bij Bonte Vliegenvangers. Ook Spreeuwen staan bij Rob in de belangstelling. Dat blijkt uit de bijdragen van zijn hand over de lokale trends en broedsucces van Spreeuwen in de afgelopen honderd jaar en over de voorjaarsfenologie van Spreeuwen. Dat deze vogels vaak massaal slaapplekken bezoeken is algemeen bekend, maar minder bekend is dat die slaapplekken lang niet altijd zo enorm groot van omvang hoeven te zijn.

Min of meer tot zijn eigen verbazing ontdekte Bijlsma dat Spreeuwen er soms als paar of zelfs solitair vaste slaapplekken op na kunnen houden. Ook gaat Bijlsma in een bijdrage in op de vraag of West-Drenthe leverancier van Raven is voor de wijde omgeving. Over de verstoorde opmars van deze soort bij Veenhuizen leverde Aaldrik Pot een bijdrage voor dit nummer.

Bert Dijkstra vertelt over de bouw van een huiszaluwenest op basis van modder en paardenpis en – samen met Rinus Dillerop – ook over de Oeverzwaluwen van 2000-'13 op het defensie terrein De Haar. Ate Dijkstra leverde een bijdrage over nectar drinkende Zwartkoppen en over het consumeren van zaden van de Bosrank door Goudvinken. Deze interessante en boeiend geschreven uitgave is – zolang de voorraad strekt – te bestellen door €10,00 over te maken op bankrekeningnummer NL77 INGB 0003 8702 92 ten namen van Werkgroep Avifauna Drenthe te Groningen onder vermelding van: 'DV 27'.
RAK

Broedseizoen 2014 dramatisch voor de Grutto

In 2014 zijn veel te weinig jonge Grutto's vliegvlug geworden om de populatie op peil te houden. Dat blijkt uit een berekening van Sovon die is uitgevoerd in opdracht van Vogelbescherming Nederland.

Sinds 2011 worden tellingen van jonge Grutto's uitgevoerd en 2014 was het slechtste jaar van die periode van vier jaar, met ongeveer 4600 jonge Grutto's. Voor een stabiele populatie zijn ruim 10.000 jonge Grutto's nodig. Hoofdoorzaak lijkt het aanhoudend warme weer waardoor het maaien al in april startte en ook daarna nog vele maairondes volgden. Bij iedere maaironde gaan er nesten verloren en sterven er opgroeiende kuikens, omdat die nog niet kunnen vliegen.

Het slechte broedresultaat in 2014 is een nieuwe klap voor de Grutto, die al vanaf 1960 afneemt. Rond de jaren zestig van de vorige eeuw was de Grutto nog een algemene vogel met circa 125.000 paren. In 2011 waren er nog maar 40.000 paren over, zo blijkt uit de 'Weidevogelbalans 2013'.

Grotere gebieden met goed beheer

Vogelbescherming is zeer bezorgd over de afname van de Grutto, die veroorzaakt wordt door een structureel tekort aan jonge vogels.

Daarom vraagt Vogelbescherming de provincies te kiezen voor collectieve gebiedsplannen met veel en kwalitatief goed beheer, omdat zo'n aanpak de afname kan stoppen of zelfs tot een toename kan leiden. Goede voorbeelden zijn de Polder De Ronde Hoep onder Amsterdam, Eemland en een aantal gebieden in Friesland.

Kleurringen

Het aantal jongen werd berekend door 343 jongen een individuele kleurringcombinatie te geven en vervolgens in groepen vliegvlugge jongen het aandeel met deze kleurringen te bepalen. De resultaten konden worden bereikt door een samenwerking van biologen en studenten van de Rijksuniversiteit Groningen en vrijwilligers. In totaal een groep van vijftig personen.

Red de Rijke Weide

Om de weidevogels voor Nederland te kunnen behouden is Vogelbescherming Nederland in 2014 gestart met de campagne 'Red de Rijke Weide'. Inmiddels zijn bij de bijbehorende petitie bijna 100.000 handtekeningen opgehaald en is er kaas op de markt gebracht gemaakt van melk van koeien van weidevogelboeren. Een deel van de opbrengsten van deze kaas gaat rechtstreeks naar weidevogelprojecten. Zie ook: <http://www.redderijkeweide.nl>.

Bron: Persbericht Vogelbescherming Nederland.

Kunnen Friese smulpapen dit jaar toch nog genieten?

De kans dat er ook dit jaar nog kievitseieren geraapt mogen worden in Friesland is buitengewoon klein geworden na een uitspraak van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State op 14 januari 2015.

Het rapen van eieren van weidevogels is al eeuwenlang een populaire activiteit. Dat was zo in alle weidevogelgebieden maar, met uitzondering van Friesland, tegenwoordig neemt men geen eieren meer mee uit de nesten. Het rapen is al jaren verboden op grond van Europese en nationale Nederlandse wetgeving, maar de Friezen voeren een verbeterd strijd om hun traditie in stand te kunnen blijven houden. Net als in andere delen van het land, zijn er ook veel Friezen die zich inzetten voor het behoud van weidevogels. Deze vrijwilligers zoeken nesten en beschermen deze tegen verstoring door landbouwwerkzaamheden.

Zij markeren nesten zodat boeren rekening kunnen houden met de nesten als zij moeten maaien en waar nodig worden beschermingsmiddelen ingezet als er kans is op verstoring door grazende koeien of schapen. In Friesland worden echter ook nog altijd eieren geraapt en meegenomen. Voor de periode 2013-'15 werd daarvoor zelfs een gedeeltelijke ontheffing verkregen. In 2013 mochten op grond daarvan nog 6.307 eieren van de Kievit worden geraapt. In 2014 werd dat aantal verlaagd naar 5.939. Voor 2015 was nog geen maximumaantal vastgesteld.

De Stichting Faunabescherming ging tegen de ontheffing in beroep en op 14 januari 2015 stelde de Raad van State hen in het gelijk. De Raad was van oordeel dat het college van Gedeputeerde Staten van Friesland bij het verlenen van een ontheffing voor het rapen van kievitseieren niet voldoende had onderzocht of de kievitenpopulatie in de provincie zich nog in een 'gunstige staat van instandhouding' bevond. De Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State bepaalde dat het provinciebestuur nader onderzoek moest gaan doen voordat zij een nieuw besluit kan nemen op de bezwaren van de Faunabescherming. Zolang dat niet is gebeurd geldt de ontheffing niet. Dit betekent dat de Bond Friese Vogelwachten (BFVW) op dat moment niet meer beschikte over een ontheffing om van 1 maart tot en met 8 april 2015 kievitseieren te rapen.

Gunstige staat van instandhouding

De Afdeling bestuursrechtspraak oordeelde op 14 januari 2015 dat het provinciebestuur beter had moeten onderzoeken of de kievitenpopulatie in Friesland op dit moment en op lange termijn nog levensvatbaar is. Dit oordeel sloot aan bij een eerdere uitspraak van de Afdeling bestuursrechtspraak over het rapen van kievitseieren uit 2012. Daarin sprak de Afdeling bestuursrechtspraak al haar zorg uit over de voortgaande daling in de kievitenpopulatie. Ondanks perioden van een zekere stabilisatie is de populatie in 2013 bijna gehalveerd ten opzichte van 1996. Gelet op

Vogelaartje

Te koop aangeboden:
Handbuch der Vögel Mitteleuropas
(alle 22 delen!).

Tegen elk aannemelijk bod.
Inlichtigen: e-mail: M. Snijders@solcon.nl.

dit beeld van voortgaande achteruitgang van de kievitenpopulatie over een lange periode moet het provinciebestuur nu gaan onderzoeken bij welke stand van de kievitenpopulatie er nog sprake is van een 'gunstige staat van instandhouding'. Het provinciebestuur moet met het oog daarop ook onderzoeken of de kievit nog in het algemeen voorkomt in het Friese grasland, een natuurlijke habitat van de Kievit, en of dit ook op langere termijn nog zo zal blijven.

Schorsing

De Afdeling bestuursrechtspraak heeft de ontheffing geschorst tot zes weken na een nieuw besluit van het provinciebestuur. Mocht tegen dat nieuwe besluit beroep worden ingesteld bij de Afdeling bestuursrechtspraak, dan loopt de schorsing door totdat de hoogste algemene bestuursrechter een uitspraak heeft gedaan. De volledige tekst van de uitspraak met zaaknummer 201405449/1 is te vinden op internet, zie: <http://www.raadvanstate.nl/uitspraken/zoeken-in-uitspraken/tekst-uitspraak.html?id=82240>.

Bron: Persbericht Raad van State